

บทความเชิงวิชาการ: (๒)

ฉลองวาระครบรอบ ๒๖๐ ปี แห่งการสถาปนาสยามวงศ์ในศรีลังกา

ลิ่งกามาร

(Ph.D., University of Kelaniya)

เกริ่นนำ

หากศึกษาประวัติศาสตร์ของศรีลังกาอย่างละเอียดรอบด้าน จะพบว่าเรื่องราวสำคัญเกี่ยวของเพียงสองสามเรื่องเท่านั้น ได้แก่ ชนชาติสิงหล ชนชาติทมิฬ พระพุทธศาสนา และฝรั่งต่างดาวชาวตะวันตก ซึ่งตัวละครเหล่านี้ล้วนเกี่ยวของผูกพันเชื่อมโยงกันหลายร้อยหลายพันปี

แลเรื่องราวเหล่านี้มีหลักฐานอ้างอิงมาจากแหล่งเดียวกัน กล่าวคือคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้บันทึกหลักฐานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรคือพระสงฆ์ ด้วยเหตุดังกล่าวธรรมเนียมดาสัยของเนื้อหาส่วนใหญ่จึงกล่าวถึงความมั่นคงของพระศาสนา และการบุกรุกทำลายของคนนอกกริตเป็นสำคัญ ชาวทมิฬหินชาติและชาวตะวันตกนั้นจึงถูกมองในแง่ร้ายเสมอมา

กรณีชาวทมิฬหินชาตินั้น หากมองอย่างเที่ยงธรรมแล้ว พวกเขาได้ทำลายพุทธศาสนาเสมอไป แต่กลับมีส่วนสร้างประโยชน์ให้แก่ชาวสิงหลไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นด้านวรรณกรรม ซึ่งพระสงฆ์ชาวทมิฬแห่งอินเดียตอนใต้ได้เข้ามาศึกษาพระธรรมวินัยกับพระสงฆ์ลังกา แล้วแต่งคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก หรือด้านสถาปัตยกรรมที่พบเห็นในปัจจุบัน ชาวทมิฬล้วนมีส่วนสรรค์สร้างก่อเกิดประโยชน์ให้แก่ลังกาจำนวนไม่น้อยเช่นกัน

เมื่อชาวทมิฬหินชาติมีส่วนสำคัญเกี่ยวของกับประวัติศาสตร์ของศรีลังกาเช่นนี้แล้ว จึงเห็นว่าเราท่านทั้งหลายควรหันมาศึกษาทำความเข้าใจพี่น้องชาวทมิฬกันดูบ้าง โดยผู้เขียนจะพยายามชี้ประเด็นให้เห็นคุณและโทษของชาวทมิฬ หนึ่งในนั้นในฐานะผู้สร้างประโยชน์ ส่วนสองนั้นในฐานะผู้ทำลายพระพุทธศาสนาจนเสื่อมถอยไปจากเกาะลังกา

สำหรับข้อมูลที่น่ามาศึกษาวิเคราะห์นั้น ผู้เขียนมุ่งกล่าวถึงเฉพาะพัฒนาการของชาวทมิฬในยุคอาณาจักรชาวสิงหลอ่อนแอถดถอย โดยเฉพาะประเด็นที่ทรงอิทธิพลเหนืออาณาจักรน้อยใหญ่บนเกาะลังกาเท่านั้น ไม่เกี่ยวของต่อเนื่องกับประวัติศาสตร์ยุคก่อนหน้านั้นแต่ประการใด

อาณาจักรของชาวทมิฬ

ชาวทมิฬเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมอาศัยอยู่บริเวณตอนใต้ของอินเดียอนุทวีป ปัจจุบันเรียกว่ารัฐทมิฬนาฑู ได้อพยพโยกย้ายเข้ามาอยู่เกาะลังกาหลายครั้งหลายคราต่างกรรมต่างวาระ บางครั้งมาในฐานะพ่อค้าบ้าง ผู้บุกรุกครอบครองบ้าง ทหารรับจ้างบ้าง บางครั้งได้รับเกียรติชั้นสูงในฐานะพระมหาลีขของกษัตริย์ลังกา ทั้งนี้เพื่อความเกี่ยวของทางการเมือง

หลักฐานส่วนใหญ่ระบุตรงกันว่าชาวทมิฬหินชาติแห่งอินเดียใต้ ได้พากันอพยพโยกย้ายมาอยู่บนเกาะลังกา ก่อนการเดินทางมาของชาวสิงหลหลายศตวรรษแล้ว แต่เบื้องต้นเป็นเพียงชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ทำหน้าที่กักเก็บสินค้าของเหล่าพ่อค้าวาณิช สังเกตได้จากมีเทวาลัยหลายแห่งตั้งอยู่รายรอบเกาะลังกา ส่วนใหญ่ตามชุมชนชาวทมิฬบริเวณท่าเรือสำคัญ

ประมาณ พ.ศ.๑๘๒๘ อาณาจักรของชาวสิงหลที่เคยยิ่งใหญ่เกรียงไกรก็ถดถอยเสื่อมอำนาจ เพราะกษัตริย์สิงหลพากันแตกแยกเป็นเมืองเล็กเมืองน้อยยากที่จะรวมกันเป็นหนึ่งเดียว กษัตริย์ทมิฬปีนทะยะแห่งอินเดียใต้เห็นเป็นโอกาส จึงสถาปนาแม่ทัพใหญ่ชาวทมิฬให้เป็นผู้ปกครองดูแลบริเวณด้านเหนือของเกาะลังกา เพื่อทำหน้าที่ต่อตียึดครองอาณาจักรของชาวสิงหล กรณีพากันก่อกบฏแข็งเมืองไม่ยอมอ่อนน้อมสวามิภักดิ์

ปลมกษัตริย์แห่งอาณาจักรจัมปาทางพระนามว่าภูพินไถจิงไถยาริยัน พระองค์เป็นเชื้อสายกษัตริย์แห่งราชวงศ์อารยจักรวรรดิทางอินเดียตอนใต้ หลักฐานตามคัมภีร์ระบุว่าถึงแม้ราชวงศ์อารยจักรวรรดิแห่งอาณาจักรจัมปาจะมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการบริหารกิจการบ้านเมืองก็จริง แต่จำกัดรายงานขึ้นตรงต่ออาณาจักรปัทมยะแห่งอินเดียเมืองแม่ ครั้นเมื่อสุลต่านชาวมุสลิมเข้ายึดครองอินเดียตอนใต้ได้แล้ว อาณาจักรจัมปาก็เป็นอิสระสามารถสร้างความแข็งแกร่งร่ำรวยให้แก่อาณาจักรแห่งตนจนเป็นที่รู้จักแพร่หลาย

ฉบับ บัดตุดะ พ่อค้าชาวมุสลิมผู้เดินทางมาเยือนอาณาจักรจัมปา เมื่อ พ.ศ.๑๘๘๗ บันทึกไว้ว่า อาณาจักรจัมปายังใหญ่เกรียงไกรด้วยกองทัพเรือ มากมีด้วยท่าเรือแลกเปลี่ยนสินค้าขนาดใหญ่ ดาษดินด้วยพ่อค้าวาณิชตั้งแต่ประเทศตะวันตกแดนไกลจนถึงจีนโพ้นทะเล อาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมเกาะลังกาดั้งแต่เหนือจรดใต้ เหลือเพียงอาณาจักรขนาดเล็กของชาวสิงหลเท่านั้นที่ดำรงตนเป็นเอกเทศอิสระ

ระยะเวลายาวนานที่อาณาจักรจัมปาดำรงเอกราชนั้น สามารถสร้างความยิ่งใหญ่หลายด้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมแบบฮินดูเจริญรุ่งเรืองแพร่หลาย พิธีกรรมแบบฮินดูสอดแทรกเข้าไปสู่วถีชีวิตประจำวันของสามัญชนจนถึงชาววัง สังเกตได้จากเกิดมีเทวาลัยมากมายทั่วเกาะลังกา แม้อาณาจักรของชาวสิงหลเอง ก็ลอกเลียนแบบนำไปปฏิบัติโดยไม่มี การปฏิเสธคัดค้าน

ปัญหาคือเหตุใดอาณาจักรชาวสิงหลที่เคยยิ่งใหญ่เกรียงไกรจึงต้องตกต่ำถดถอย จนต้องยอมตนน้อมถวายเครื่องราชบรรณาการแก่กษัตริย์ทมิฬ คำตอบที่เหมาะสมน่าจะสรุปลงตรงการแตกแยกแบ่งฝ่ายกันเอง หลักฐานหลายแห่งล้วนยืนยันตรงกันว่าชาวสิงหลทำสงครามแย่งชิงความเป็นใหญ่กันเอง การเข่นฆ่ากันดังกล่าวลดความแข็งแกร่งที่ละเล็กละน้อย นอกจากนั้นกษัตริย์ทมิฬแห่งอาณาจักรจัมปายังได้กำลังสนับสนุนจากอินเดียตอนใต้ จึงมีพยานภาพสามารถต่อตักษัตริย์สิงหลจนพ่ายแพ้ทุกครั้งไป

ขณะที่อาณาจักรชาวทมิฬมีศูนย์กลางมั่นคงอยู่เมืองจัมปา บริเวณตอนเหนือของเกาะหลายต่อหลายศตวรรษ อาณาจักรของชาวสิงหลก็ถูกชาวทมิฬบุกรุกทำลายจนต้องพากันถอยร่นลงใต้เรื่อยไป เริ่มจากอาณาจักรตัมพเดณิยะ อาณาจักรยาปะหุวะ อาณาจักรกูแรณะและอาณาจักรคัมโปละ และอาณาจักรโกญญูในที่สุด

อิทธิพลทมิฬเหนือสิงหล

เมื่ออาณาจักรจัมปาของกษัตริย์ทมิฬทรงอำนาจเหนือเกาะลังกา ย่อมเป็นเรื่องธรรมดาว่าต้องส่งอิทธิพลต่ออาณาจักรชาวสิงหล ซึ่งเป็นเพียงอาณาจักรขนาดเล็ก และขึ้นตรงส่งส่วยแก่กษัตริย์ทมิฬ หลักฐานที่เห็นเด่นชัดคือการแทรกแซงการเมืองภายใน ด้วยการผลักดันชาวทมิฬเข้าไปดำรงตำแหน่งชั้นสูง สังเกตได้จากตำแหน่งเสนาบดีของอาณาจักรชาวสิงหลยุคหลัง มักมีอิทธิพลเหนือกษัตริย์สิงหล โดยสามารถแต่งตั้งกษัตริย์หรือโยกย้ายเมืองหลวงตามความชอบใจแห่งตน

คนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคมคือพวกพราหมณ์ ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษากษัตริย์พร้อมเป็นเจ้าของที่ดินพาชาวบ้านสวดบูชาสรรเสริญเทพเจ้าฮินดู พราหมณ์เหล่านี้มีอิทธิพลสูงส่งมาก ถึงกับแนะนำกษัตริย์ให้ก่อสร้างเทวาลัยน้อยใหญ่รอบเกาะลังกา เหนือสิ่งอื่นใดพราหมณ์เหล่านี้ทำหน้าที่ดูแลด้านการศึกษาในพระราชวังแทนที่พระสงฆ์ ซึ่งถูกลดบทบาทที่ละเล็กละน้อย

ส่วนด้านคติความเชื่อนั้น กษัตริย์ทมิฬแห่งอาณาจักรจัมปาทรงศรัทธาแรงกล้าต่อลัทธิไศวนิกาย โปรดให้สร้างเทวาลัยสำหรับเป็นสถานที่สถิตศิวิลิ่งค์และเทพเจ้าน้อยใหญ่อจำนวนมาก เช่น นาลูร์กันดสวามีเทวาลัยใกล้พระราชวัง นาคูเลศวรมเทวาลัยใกล้ท่าเรือบริเวณตอนเหนือ

เมืองจัฟฟา ดิรุกเกติศวรรมเทวาลัย เมืองมันนาร์ ดิรุกโกเนศวรรมเทวาลัย เมืองตรินโคมาลี และ มุเนศวรรมเทวาลัย เมืองซีเลาว์

หลักฐานหลายแห่งระบุว่าเทวาลัยเหล่านี้ตั้งตามตระการต้ายิ่งนัก เหมือนวิมานของเทพมหาศักดิ์ ผู้ทรงฤทธิ์ เหตุเพราะประดับประดับด้วยเครื่องเช่นบุขามีค่าราคาแพง ไฟฟ้าประชาชนทุกหมู่ เหล่าเดินทางเข้าออกเหมือนเรือนหลังที่สอง

ส่วนชนชาติอื่นที่ประสงค์จะนับถือศาสนาแห่งตน ก็ทรงมีพระบรมราชานุญาตเป็นอิสระไม่มีการ บีบบังคับ อาณาจักรจัฟฟานาสมัยนั้นจึงมีศาสนิกอื่นอยู่ร่วมกับชาวฮินดูเป็นจำนวนมาก ดังเช่น ชาวพุทธและชาวมุสลิม น่าเสียดายที่ไม่มีหลักฐานยืนยันว่าชาวพุทธยังมั่นคงในหลักคำสอนและ พิธีกรรมทางศาสนาของตนหรือไม่ แต่การขาดราชูปถัมภ์อย่างเต็มที่ก็ย่อมมีส่วนทำให้บทบาท ของพระสงฆ์ถดถอยเสื่อมโทรมเร็วขึ้น

เลือนเทพฮินดูเสมอพระพุทธรูปเจ้า

ชาวทมิฬฮินดูแห่งอาณาจักรจัฟฟานานั้น นอกจากนับถือลัทธิไศวนิกายแล้ว บางกลุ่มยังศรัทธา แน่วแน่อลัทธิไวษณพนิกายด้วย สังเกตได้จากมีเทวาลัยสถานสถิตของเทพวิษณุหลายแห่ง ที่ โดดเด่นสมัยนั้นคือเมืองเทวนูวาระ (ปัจจุบันเรียกว่าดอนตราอยู่ในเขตมัตตะระแห่งมณฑลใต้)

หลักฐานตามคัมภีร์สันเดศยะระบุว่าเทพเจ้าองค์นี้ทรงอิทธิพลยิ่งนัก กษัตริย์สิงหลทุกพระองค์ ล้วนทรงศรัทธาแน่วแน่ ด้วยการโปรดให้สร้างเทวาลัยอย่างยิ่งใหญ่งดงาม พร้อมจัดพิธีแห่แห่น เป็นประจำพิธี เมื่อกษัตริย์ให้ความสำคัญเช่นนี้แล้ว ชาวบ้านย่อมพร้อมใจกันหันมานับถือเทพ เจ้าวิษณุด้วยศรัทธาแรงกล้าเป็นธรรมดา ส่วนพระสงฆ์เมื่อไม่สามารถปฏิเสธได้ก็ประนีประนอม พร้อมใจกันกลมกลืนเข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเสีย บางรูปก้าวหน้าไปไกลถึงกับแต่ง หนังสือสรรเสริญเทพเจ้าก็มีให้เห็นมากมาย

เหตุที่พระสงฆ์หันมาทำพิธีกรรมบูชาเทพเจ้าเหล่านี้ สันนิษฐานว่ามาจากความอ่อนแอของ สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นแน่ เพราะสมัยนั้นโลเลเสียหลักอย่างเห็นได้ชัด อันเนื่องมาจาก อำนาจการบริหารบ้านเมืองอยู่ในกำมือของเสนาบดีหมดสิ้น เมื่อเสนาบดีฝึกฝัลัทธิฮินดู พระสงฆ์ก็โอนอ่อนผ่อนตาม จึงไม่แปลกใจอันใดหากตามพระวิหารน้อยใหญ่สมัยนั้น จะมีรูปปั้น เทพเจ้าสถิตข้างพระพุทธรูปโดยไม่เคอะเขิน หรือบางครั้งรูปปั้นเทพเจ้าอยู่ด้านหน้า แต่ พระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ด้านหลังก็มีให้เห็นดาษดื่น

พิธีกรรมแบบฮินดูทำให้พระสงฆ์หมกมุ่นอยู่กับจารีตปฏิบัติตนอกกริต ปฏิเสธวัตรปฏิบัติที่ถูกต้องดี งามตามครรลองของบูรพาจารย์ ชาวบ้านผู้ห่างวัดอยู่แล้วก็พลอยถล่ำตัวหลงเชื่อตามพระสงฆ์ ประเพณีวัฒนธรรมและคติความเชื่ออันดีงามของบรรพบุรุษถูกละเลยทอดทิ้ง มีแต่มุ่งหน้า แสวงหากำไรและดอกผลที่เกิดจากพิธีกรรมแบบฮินดู นี่เป็นสาเหตุหนึ่งแห่งความเสื่อมโทรม ของพระพุทธศาสนาบนเกาะลังกา ก่อนการเดินทางมาของคณะสมณทูตไทย โดยการนำของ พระอุบาลีมหาเถระและพระอริยมุนีมหาเถระ ผู้เป็นบูรพาจารย์พระธรรมทูตของคณะสงฆ์ไทย

References

- Chandra Richard de Silva. **Sri Lanka A History**. New Delhi: Vikas Publishing House. 1997.
Ibn Battuta. Travels in Asia and Africa 1325-1354. Translated by H.A.R.Gibb. New Delhi: Asian Educational Services, 2005.
M.D. Raghavan. **Tamil Culture in Ceylon**. Colombo: Kalai Nilayam Limited. 1966.
S. Nantasan. **History of Ceylon**. Colombo: Ceylon University Press. 1960.
S. Pathmanathan. **The Kingdom of Jaffna**. Part I. Colombo: Arul M. Rajendran. 1978.